

**VII-ий ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ З'ЇЗД ЕКОЛОГІВ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
(За підтримки Вінницької міської ради)**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ
ПРАЦЬ**

**VII-th ALL-UKRAINIAN CONGRESS OF ECOLOGISTS
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
Congress Proceedings**

**УКРАЇНА, ВІННИЦЯ, ВНТУ
UKRAINE, VINNYTSIA, VNTU
25–27 вересня, 2019**

***VII-й ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ З'ЇЗД ЕКОЛОГІВ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
(Екологія / Ecology – 2019)***

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

***VII ALL-UKRAINIAN CONGRESS OF ECOLOGISTS
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION***

Congress Proceedings

**Україна, Вінниця
25–27 вересня, 2019**

УДК 504+502

З–41

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України

Відповідальний за випуск **В. Г. Петрук**

Рецензенти: **Клименко М. О.**, доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України

Адаменко О.М., доктор геолого-мінералогічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки СРСР

З–41 VII-й ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ З'ЇЗД ЕКОЛОГІВ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ (Екологія/Ecology–2019), 25–27 вересня, 2019 [Електронне мережне наукове видання] : збірник наукових праць. – Вінниця: ВНТУ, 2019. – 206 с. – 6 Мб

ISBN 978-966-641-772-8 (PDF)

Збірник містить наукові праці VII-го Всеукраїнського з'їзду екологів з міжнародною участю за такими основними напрямками: техногенно-екологічна безпека України і прогнозування ризиків у природокористуванні; моніторинг довкілля та сучасні геоінформаційні системи і технології; альтернативні (відновлювальні) джерела енергії; прилади та методи контролю речовин, матеріалів, виробів і навколишнього середовища; хімія довкілля та екотоксикологія; проблеми радіоекології та агроекології і шляхи їх вирішення; екологія людини та екотрофологія; екологічні, економічні та соціальні проблеми сталого розвитку; проблеми екологічної освіти і науки, виховання та культури.

УДК 504+502

ISBN 978-966-641-772-8 (PDF)

© Вінницький національний технічний університет, укладання, оформлення, 2019

- Л.В. Форми знаходження мікроелементів у ґрунтах як показник екологічного стану навколишнього середовища (на прикладі Полтавської області)
10. Трач І.А., Кравець Н.М., Кватернюк С. М. Дослідження токсичності відпрацьованих батарейок на цибулі ріпчастій (*Allium Sera*) 179
11. Петрук Р. В., Кравець Н.М., Кватернюк С. М. Дослідження фітотоксичності пестицидів за допомогою біоіндикації 181
12. Бурківська М.В., Васильківський І. В. Оцінка впливу на довкілля станцій технічного обслуговування автомобілів 182

СЕКЦІЯ 7

Соціально-економічні проблеми сталого розвитку. Екологічна освіта, виховання і культура. Регіональна екополітика, екологічні проблеми м. Вінниці, Поділля та України.

1. Мальцева Ю.Р. Проблема екологічного виховання чи криза людяності у наш час 183
2. Мітрасова О.П. Міждисциплінарні європейські студії у практиці підготовки екологів 184
3. Кірін Р.С. Проблеми законодавчого регулювання урбоекологічних відносин 185
4. Матухно О.В., Сибір А.В. Стале поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ), як важливий елемент запоруки сталого розвитку громад 186
5. Сакаль О.В., Коваленко А.О. Інструменти фінансово-економічного регулювання природокористування: лісове господарство 187
6. Рудишин С.Д., Коренева І.М., Самілик В.І. Здатність розуміти та реалізовувати стратегію сталого розвитку суспільства у процесі професійної діяльності – необхідна компетентність майбутніх педагогів 188
7. Коренева І.М., Коломієць М.Б. Забезпечення якості підготовки майбутніх вчителів на засадах освіти для сталого розвитку 189
8. Гришко С.В., Непша О.В. Проблеми формування екологічної культури студентської молоді в сучасному суспільстві 190
9. Шаманська Л. Р. Нормативні проблеми сортування та переробки твердих побутових відходів в Україні 191
10. Прищак М. Д. Кантівське запитання «що таке людина?» в епоху екологічної кризи 192
11. Євсєєва М. В., Панченко Т. І. Хімічні дисципліни як засіб практичної підготовки фахівців з технологій захисту навколишнього середовища 193
12. Дейнеко Н. В. До питання визначення актуальності впровадження екологічного страхування в Україні 194
13. Комлев В.Н. Мнение о брошюре ООО «Экологический правовой центр «Беллона» «Подземная исследовательская лаборатория - ПИЛ (в составе пункта глубинного захоронения радиоактивных отходов - ПГЗРО в Нижнеканском массиве, НКМ, Красноярский край). рабочий документ», автор – капитан первого ранга в отставке А. Никитин 195
14. Варуха А.В. Економічна оцінка екосистемних послуг – інструмент збереження природи 196

Гришко С.В., Непша О.В. (Україна, Мелітополь)

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Одним з перших проблему екологічної культури підняв видатний український дослідник і мислитель В.І. Вернадський. Розробляючи концепцію взаємозв'язку біосфери і ноосфери, він передбачив, що подальший розвиток природи і людини повинний будуватися як процес коеволюції, тобто взаємовигідної єдності. Культуру людини можна характеризувати як вираз зрілості і розвиненості всієї системи соціально значущих особистісних якостей, продуктивно реалізованих в індивідуальній діяльності. Вона є підсумком якісного розвитку знань, інтересів, переконань, норм діяльності і поведінки, здібностей і соціальних почуттів. Отже, особистісна культура являє собою єдиний процес накопичення знань, досвіду та якісної реалізації їх в діяльності і поведінці. Культура особистості є і стан, і результат, і продуктивний процес засвоєння і створення соціальних цінностей. Природно, що екологічна культура є складовою частиною загальної культури особистості. Що розуміють під екологічною культурою зараз? У педагогічній та екологічній літературі зустрічаються різноманітні інтерпретації цього поняття, що мають при цьому багато спільного. Екологічна культура – це знання, що стосуються основних закономірностей і взаємозв'язків в природі і суспільстві, емоційно-чуттєві переживання, а також діяльнісно-практичне ставлення до природи, суспільства, до дійсності. Екологічна культура – це екологічна освіченість, свідоме ставлення до природи і практична участь в поліпшенні природокористування та власного способу життя. Екологічну культуру розглядають і як багатовимірний цілісний компонент інтелектуальної та духовної культури особистості, як суб'єктний, системний, багатовимірний досвід особистості, що забезпечує її творчу самореалізацію в осмисленні та вирішенні екологічних проблем.

На підставі вищесказаного можна відмітити, що екологічна культура є інтегральною категорією, яка включає в себе безліч компонентів. Вона постійно формується в процесі навчання, особливо при підготовці до практичних занять, з питань не тільки охорони природи, а й збереження свого власного здоров'я в умовах вкрай забрудненого середовища і продуктів харчування.

Важливим компонентом екологічної культури є особистісно-ціннісне ставлення до природи, що допомагає усвідомити себе частиною природи і свою відповідальність за наслідки спілкування з нею. Адже формування екологічної культури особистості – це не тільки набуття нею природоохоронних знань і навичок, а й створення особливого внутрішнього світу. В основі відповідальності лежить моральне ставлення людей до світу природи, а фундаментом її формування є екологічні знання.

У міському середовищі настає також ефект звикання до звалищ, загазованості, нівелюються кордони екологічного благополуччя і неблагополуччя, «планка знижується». Все це сприяє прояву антиекологічних форм поведінки людини у зв'язку з переважанням цінностей технологічної цивілізації і зниженням екологічної орієнтації в суспільній свідомості. Екологічна свідомість – обов'язковий елемент екологічної культури. Метою екологічної освіти і виховання є формування особистості, яка має високий рівень екологічної культури, значить, володіє новою екологічною свідомістю, екологічним світоглядом, які дозволяють взаємодіяти зі світом природи на основі розуміння його законів, співпрацювати з природою, а не керувати нею.

Існує точка зору, відповідно до якої освіта розглядається як неминуча передумова, що сприяє сталому розвитку здатності людей пояснюватися з питань поліпшення стану навколишнього середовища, отже, підвищенню екологічної культури. Навпаки, екологічна культура забезпечує підвищення якості професійної освіти, тому що є елементом загальнолюдської культури. Адже без необхідного на сьогоднішній день рівня екологічних знань неможливо підтримувати власне здоров'я і здоров'я своєї родини.

Формування екологічної культури в процесі навчання – це оптимальна форма екологічного виховання. Важливим компонентом екологічної культури є особистісно-ціннісне ставлення до природи, що допомагає усвідомити себе її частиною і свою відповідальність за наслідки спілкування з нею.